



Μια φλόγα στο χιόνι

Πῦρ, χάλαζα, χιών, κρύσταλλος...

(Παλαιά Διαθήκη, Ψαλμός 148:8)

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα
για παιδιά ηλικίας 11-13 ετών

Γεια σου!

Γράψε τώρα τ' όνομά σου.

Επώνυμο και όνομα, παρακαλώ,
ή μόνο το μικρό.

Ό,τι σ' αρέσει, δεν παρεξηγώ,
είμαι καλόβολη εγώ.

Ποια είμαι εγώ που σ' το ζητώ;
Επίτρεπέ μου, λοιπόν, να συστηθώ
κι ας ξεκινήσω την αφήγηση εδώ.

Είμαι η αγαπημένη κόρη της **Χρυσαστίδας**
και λατρεμένη εγγονή του **Ήλιου**.

Τι άραγε είμαι;

Είμαι μια **φλόγα**, μια λαμπερή φλόγα
με εκρηκτική ιδιοσυγκρασία!
Μη βιαστείς, για μένα
κάτι άσχημο να πεις ή να σκεφτείς.
Δεν είμαι καταστροφική φωτιά,
ούτε και σπίθα που φέρνει πυρκαγιά,
δεν είμαι πυρακτωμένη λάβα ηφαιστείου,
μήτε και άγρια κάψα θερινού μεσημεριού.
Είμαι μια καλή κι ειρηνική φωτιά.
Μια εξαιρετικά χαριτωμένη,
πολυγλυκοτραγουδισμένη
και χιλιομιλιοταξιιδεμένη,

μια τρελοπαιχνιδιάρη
και χαρούμενη φλογίτσα.
Χαϊδευτικά με φωνάζει η μαμά **Πυροξανθίτσα**,
αλλά δεν μου αρέσουν τα χαϊδευτικά.
Εγώ προτιμώ ολόκληρο τ' όνομά μου.
Δεσποινίς **Πυρόξανθη Ηηιάκη**,
έτσι θέλω να με προσφωνούν.
Γι' αυτό ζήτησα να μάθω και το δικό σου όνομα
(αχ! σε παρακαλώ, ας μην έγγραφες το χαϊδευτικό).
Δώσε προσοχή τώρα ξανά.
Επειδή με διακρίνει μεγάλη μετριοφροσύνη,
σκοπεύω να σου μιλήσω λίγο ακόμα για την ομορφιά μου!
Όπως κατάλαβες μέχρι τώρα καλά,
είμαι μια φλόγα στολισμένη με μύρια καλά.
Δεν είναι όμως πλούσιες μόνο οι εξωτερικές χάρες μου.
Έχω και αρετές κρυφές, που δεν τις διακρίνεις
με την πρώτη ματιά,
αλλά πρέπει να τις αναζητήσεις προσεκτικά.

Ποιες είναι αυτές;

Θα σου απαριθμήσω μερικές, μόνο τις πιο χαρακτηριστικές.
Μπορώ να κρυφτώ μυστικά μες στις ψυχές,
να γίνω πόθος πυρωμένος για άμιλλα ευγενική,
καυτή δίψα για γλυκόπιση πρωτιά,
να κατακάψω τις καρδιές ανθρώπων φλογερών,
που διακρίνονται για την αγωνιστικότητα
και το δυναμισμό τους.
Δεν είμαι μια απλή φωτιά, ούτε και μια τυχαία φλόγα.
Γίνομαι **το φως ενός κόσμου ειρηνικού**.
Είμαι **η Ολυμπιακή Φλόγα**.
Εσύ ξέρεις τους Ολυμπιακούς Αγώνες,
αυτούς που κάθε τέσσερα χρόνια
το καλοκαίρι, στην τηλεόραση μπορείς να βλέπεις
(δεν πιστεύω να μην τους παρακολουθείς!).

Εκεί αθλητές και αθλήτριες αγωνίζονται και αγωνιούν για τη νίκη, είτε είναι σε δρόμου αγωνίσματα, πάλης, ακοντίου ή δίσκου, άλματος ή πυγμής, όπως ήταν και στην αρχαία εποχή στη γη μας τούτη την ελληνική. Υπάρχουν όμως και νέα αγωνίσματα, τόσα πολλά που δύσκολα μπορώ να τα απαριθμήσω. Έτσι, για όλα αυτά θα σιωπήσω κι εσένα να τα ψάξεις θα αφήσω.

Μήπως μπορείς να αναζητήσεις, σε βιβλία ή στο διαδίκτυο, κάποια από τα αγωνίσματα των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων που δεν έχουν σχέση με εκείνα της αρχαιότητας;

Ίσως, τώρα, να έχεις πιστέψει πως είμαι απλώς μια λίγο ξεχωριστή φωτιά, που ξεπροβάλλω από την αγκαλιά της μάνας μου μόνο στη

ζέστη του καλοκαιριού και μόνο τότε αφήνω τους ανθρώπους να χαρούν την λαμπερή θωριά μου και όλα τα δώρα τ' ακριβά μου: την *άμιγλη* αλλά και την *συντροφικότητα*, την *ειρηνική συνύπαρξη* και *συναδέλφωση*. Κάνεις, όμως, ένα μεγάλο λάθος. Δεν είμαι μόνο *Φλόγα Καλοκαιρινή*. Δεν ταξιδεύω μακριά απ' τον τόπο που γεννήθηκα μόνο για *Θερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες*. Είμαι μια φλόγα που ξέρει να *καίει* ακόμα και στο *κρύο χιόνι*, μπορεί να *σκορπά ζεστασιά* πάνω στον *χλωμό πάγο* και η *θερμή αναπνοή* μου γνωρίζει καλά πως ν' ακουμπά, σιγά κι απαλά, όλες εκείνες τις *κρυσταλλιασμένες φιγούρες*, που υπομονετικά σμιλεύει η μεγαλόπρεπη φύση πάνω σε χιονόλευκα απότομα βουνά. Είμαι και των *Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων* η *Φλόγα!* Μια ήρεμη, ευγενική και φωτεινή *Χειμωνιάτικη Φωτιά*.



Τι θα ήθελε η Πυρόξανθη να γνωρίζουμε για τους Χειμερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες

Η ιδέα για τη διοργάνωσή τους ξεκίνησε από έναν σου-ν-δό στρατηγό, φίλο του ιδρυτή των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων και προέδρου της Δ.Ο.Ε. (=Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή) Πιέρ Ντε Κουμπερτέν (Pierre de Coubertin). Ο στρατηγός πρότεινε στο Γάλλο βαρόνο να συμπεριλάβει χειμερινά αγωνίσματα στο πρόγραμμα των Ολυμπιακών Αγώνων. Ο Κουμπερτέν αποδέχτηκε την πρόταση και έτσι, στους 4ους Ολυμπιακούς του Λονδίνου το 1908, πρωτοεμφανίστηκε το άθλημα των παγοδρομιών.

Μερικά χρόνια αργότερα, το 1924, ξεκίνησαν οι Χειμερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες στο Σαμονί (Chamonix) της Γαλλίας, με την ονομασία «Εβδομάδα Χειμερινών Αγώνων». Γνώρισαν πολύ μεγάλη επιτυχία και για το λόγο αυτό η Δ.Ο.Ε. θεώρησε τους Αγώνες του Σαμονί ως την Πρώτη Χειμερινή Ολυμπιάδα. Από τότε, οι Αγώνες αυτοί συνέχισαν να τελούνται κάθε τέσσερα χρόνια, αντίστοιχα με τους Θερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες, στην αρχή (Ιανουάριο ή Φεβρουάριο), όμως, του έτους τέλεσης της Θερινής Ολυμπιάδας. Το 1986 η Δ.Ο.Ε. αποφάσισε οι Χει-

μερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες να μην οργανώνονται το ίδιο έτος με τους Θερινούς, αλλά στο μεσοδιάστημα, δηλ. δύο χρόνια μετά τους Θερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες. Η απόφαση αυτή εφαρμόστηκε για πρώτη φορά κατά την 17η Χειμερινή Ολυμπιάδα του Λιλεχάμερ (Lillehammer) στην Νορβηγία, που έγινε το 1994 και όχι το 1996, χρονιά τέλεσης της 26ης Θερινής Ολυμπιάδας στην Ατλάντα των Η.Π.Α. Οι προηγούμενοι Χειμερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες είχαν οργανωθεί το 1992 στην Άλμπερτβιλ (Albertville) της Γαλλίας.

Αγωνίσματα των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων

Οι Χειμερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες χαρακτηρίζονται από τα αθλήματα πάνω σε πάγο ή χιόνι, όπως η **Παγοδρομία** (Skating) και η **Χιονοδρομία** (σκι). Στην παγοδρομία ανήκει το καλλιτεχνικό πατινάζ και η παγοδρομία ταχύτητας, ενώ η χιονοδρομία περιλαμβάνει πολλά αγωνίσματα, με γνωστότερα το άλμα με σκι και το ελεύθερο σκι, τις καταβάσεις (Slalom) και τη χιονοσανίδα (Snowboarding). Ένα αγώνισμα, επίσης αρκετά γνωστό στην Ελλάδα, είναι το **Χόκεϊ επί πάγου** (Ice Hockey), το κατεξοχήν ομαδικό άθλημα των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων, ενώ το ίδιο περίπου ισχύει και για το **Αγωνιστικό Έλκνθρο** (Bobsleigh ή Bobsled). Λιγότερο γνωστά στη χώρα μας, καμιά φορά και εντελώς άγνωστα για όσους δεν ασχολούνται συστηματικά με τις Χειμερινές Ολυμπιάδες, είναι αθλήματα όπως το **Δίαθλο** (Biathlon, συνδυασμός σκι ανωμάλου δρόμου και σκοποβολής με τουφέκι), το **Λουτζ** (Luge, αεροδυναμικό έλκνθρο με ταχύτητες που αγγίζουν τα 140 χλμ/ώρα) και το **Κέρλινγκ** (Curling, ομαδικό άθλημα ρίψης βαρών πάνω σε παγοπίστα).



Η 9η Χειμερινή Ολυμπιάδα του Ίνσμπρουκ

Το 1964, στις 29 Ιανουαρίου, ξεκίνησε η 9η Χειμερινή Ολυμπιάδα στην πόλη Ίνσμπρουκ (Innsbruck) της Αυστρίας, η οποία έληξε στις 9 Φεβρουαρίου. Η τελετή έναρξης των Αγώνων έγινε στο στάδιο Μπεργκίσελ (Bergisel) και η τελετή λήξης στο Ολύμπια Αϊσστάτιον (Olympia Eisstadion). Η Ολυμπιάδα αυτή ξεχώρισε για το γεγονός ότι, για **πρώτη φορά** στην ιστορία των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων, έγινε αφή της Ολυμπιακής Φλόγας στον ιερό χώρο της Άλτης στην Ολυμπία καθώς και επίσημη λαμπαδηδρομία από την αρχαία Ολυ-

μπία (Τετάρτη 22 Ιανουαρίου). Μετά την άφιξή της στην Αθήνα (Πέμπτη 23 Ιανουαρίου), η Φλόγα ταξίδεψε αεροπορικώς στη Βιέννη και στη συνέχεια με δρομείς ως το Ίνσμπρουκ. Μέχρι τότε, με την έναρξη των Χειμερινών Αγώνων, οι διοργανωτές άναβαν μια συμβολική φωτιά, που δεν προερχόταν από την αρχαία Ολυμπία. Η διοργάνωση της 9ης Ολυμπιάδας απειλήθηκε από την έλλειψη χιονιού, λόγω του θερμού χειμώνα. Την κατάσταση έσωσε ο αυστριακός στρατός, που επιστρατεύτηκε για να μεταφέρει **20.000 παγοκοιλώνες και 40.000**

κυβικά μέτρα χιόνι στις πίστες! Τότε πρωτοεμφανίστηκε σε Χειμερινή Ολυμπιάδα το αγώνισμα του **λουτζ**. Συνολικά συμμετείχαν 36 χώρες, ενώ, για πρώτη φορά, οι συμμετοχές των αθλητών ξεπέρασαν τις 1.000 (για την ακρίβεια 1.091: 892 άνδρες και 199 γυναίκες). Εκπληκτική υπήρξε η παρουσία και των θεατών. Τα αγωνίσματα παρακολούθησαν πάνω από 1.000.000 θεατές, συνολικά. Οι αγώνες χόκεϊ και τα διάφορα αθλήματα της χιονοδρομίας ήταν αυτά που συγκέντρωσαν το μεγαλύτερο πλήθος.

Μια μικρή γλυκόπικρη λεπτομέρεια

Τα (τότε) ξεχωριστά κράτη της Ανατολικής και Δυτικής Γερμανίας συμμετείχαν με **ενιαία ομάδα** στη διοργάνωση του Ίνσμπρουκ. Αυτό ίσχυε ήδη από την 16η Θερινή Ολυμπιάδα της Μελβούρνης στην Αυστραλία το 1956, όπου οι δύο χώρες, στο πλαίσιο του ειρηνικού πνεύματος του Ολυμπισμού, συμφώνησαν στην πρώτη, μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, κοινή συμμετοχή τους σε Ολυμπιακούς Αγώνες. Σε περίπτωση νίκης κάποιου Γερμανού αθλητή, αντί για τον εθνικό ύμνο ενός από τα δύο κράτη, ακουγόταν μέρος της Ενάτης Συμφωνίας του Μπετόβεν. Οι δύο χώρες, για πρώτη φορά, εμφανίστηκαν με ξεχωριστές ομάδες κατά την 10η Χειμερινή Ολυμπιάδα της Γκρενόμπλ (Grenoble) στη Γαλλία (6-18 Φεβρουαρίου 1968) και στην, αντίστοιχή της, 19η Θερινή Ολυμπιάδα του Μεξικού (12-27 Οκτωβρίου του 1968). Ο Ψυχρός Πόλεμος είχε τις επιπτώσεις του και στον αθλητισμό.

Η Πυρόξανθη σου ψιθυρίζει ένα τελευταίο μουσικό

Επειδή σου είπα πολλά σημαντικά,
θέλω να σ' αποχαιρετίσω πια.
Μη με ξεχάσεις, σε παρακαλώ,
μα απ' όλα να θυμάσαι κάτι τι μοναδικό:
Ολυμπιάδα σημαίνει **ειρήνη,**
αγάπη, φιλία, αδελφoσύνη.
Αν λησμονείτε αυτές τις αρετές
δεν γίνεται πια να λάμπω στις καρδιές,
όπου εκεί θέλω μοναχά
να βρίσκομαι παντοτινά.

Βιβλιογραφία

1. Hronis M., 2003, *Olympic Games. 28 Centuries, History-Athletics-Civilization.* Athens, Lambropoulos.
2. Τσιποπούλου Μ. (επιμ.), 2008, «...Ανέφερα εγγράφως». *Θησαυροί του Ιστορικού Αρχείου της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας.* Αθήνα, ΔΕΑΜ.
3. <http://www.olympic.org/innsbruck-1964-winter-olympics> (τελευταίος έλεγχος στις 11/09/2012).
4. http://www.hoc.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=305&catid=48&Itemid=75&lang=el (τελευταίος έλεγχος στις 11/09/2012).



Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

Διεύθυνση Εθνικού Αρχείου Μνημείων

Αγίων Ασωμάτων 11, 105 53 Αθήνα | Τηλ.: 210 3229820 | Fax: 210 3225628
e-mail: deam@culture.gr | url: <http://nam.culture.gr>
Ιστορικό Αρχείο: Ψαρομηλίγκου 22

Κείμενα- Γενική επιμέλεια: Καλλιόπη Ξανθοπούλου, αρχαιολόγος-ιστορικός

Εικονογράφηση: Διονύσης Κωνσταντόπουλος, αρχιτέκτονας

Ηλεκτρονική επιμέλεια: Σπήλιος Πίστας

ISBN 978-960-386-054-9

Copyright © 2012 Δ.Ε.Α.Μ.

Γιατί η ειδική αναφορά στη Χειμερινή Ολυμπιάδα του Ίνσμπρουκ;

Στο Ιστορικό Αρχείο της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας, στην οδό Ψαρομηλίγκου 22 στον Κεραμεικό (Αθήνα), φυλάσσονται έγγραφα, φωτογραφίες, χάρτες και σχέδια, που αποτελούν το ιστορικό και ανενεργό αρχειακό υλικό της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας από τη σύσταση του Ελληνικού Κράτους, αποτελεί δηλαδή το Αρχείο ένα είδος **μουσείου εγγράφων** της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας. Εδώ, ανάμεσα στα άλλα, βρίσκονται και έξι (6) έγγραφα (δύο χειρόγραφα και τέσσερα δακτυλογραφημένα), που αφορούν σε εκείνη τη Χειμερινή Ολυμπιάδα. Όλα σχετίζονται με την Αφή της Ολυμπιακής Φλόγας. Από αυτά, τα σημαντικότερα είναι της Ελληνικής Επιτροπής Ολυμπιακών Αγώνων που ζητά τη συνδρομή της Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων του τότε Υπουργείου Προεδρίας της Κυβέρνησης στην τελετή της αφής στην αρχαία Ολυμπία και κατόπιν, σε δεύτερο έγγραφο, ευχαριστεί για τη συμβολή της Διεύθυνσης στη συγκεκριμένη διοργάνωση. Επίσης, διασώζεται η απάντηση της Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων στο αίτημα της Επιτροπής, καθώς και το επίσημο πρόγραμμα της τελετής αφής, της λαμπαδηδρομίας και της παράδοσης του Ολυμπιακού Φωτός στους εκπροσώπους της Αυστριακής Ολυμπιακής Επιτροπής.